

lægger alle deres økonomier sammen ... så er de formentligt ikke større end Hollands. ... Mange mennesker i disse lande er uden arbejde, og hvis de har et, så tjener de en femtedel af, hvad de kan tjene i Danmark. De skal bare tage færgen. Mange er her allerede i dag, ganske vist ofte ulovligt, men nu bliver det lovligt. Jeg tror, der vil komme tusindvis af alene polakker, men når det bliver nævnt over for beskæftigelsesministeren, så siger han, uden at have det sarteste belæg, at der ikke er noget problem.«

Regeringen har i oktober 2002 nedsat en intern embedsmandsgruppe til at afdække muligheder for utilsigtet brug af de danske sociale ordninger. Det fremgår i Berlingske Tidende under overskriften »Dansk sociallov under EU-pres«⁶⁾, at regeringen anerkender, at den kommende EU-østudvidelse kan åbne mulighed for misbrug af den danske sociallovgivning. Der ventes et stigende antal tilflyttere fra østlandene, da man frit kan flytte til Danmark, hvis man har tilsagn om et job. Hvis tilflytteren efterfølgende bliver arbejdsløs, er vedkommende berettiget til sociale ydelser. En hurtigtarbejdende embedsmandsgruppe er blevet nedsat, der skal »afdække muligheder for utilsigtet brug« af de sociale ydelser. Vibeke Dalbro, kontorchef i Arbejdsdirektoratet, mener ikke, at tilflytningen vil skabe nævneværdige problemer, da tilflytterne kan sendes hjem, hvis de ikke kan forsørge sig selv.

Regeringen har i et notat til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg⁷⁾ bl. a. forklaret, at »Danmark har brug for vækst i arbejdsstyrken i de kommende år«. Notatet beskriver, at denne vækst kan tilføres dels »ved en højere erhvervsfrekvens for personer, der allerede er i Danmark«, dels ved bidrag af arbejdskraft, »dygtige fagfolk«, fra de nye EU-lande. Notatet forklarer også: »Danmarks positive tilgang til EU-udvidelsen og vandrende arbejdstagere betyder ikke, at kikkerten er sat for det blinde øje. Udviklingen vil blive fulgt nøje, og der vil være mulighed for at bremse adgangen til det danske arbejdsmarked, hvis udvidelsen – mod forventning – giver problemer.«

I regeringens notat gøres det gældende, at »skulle det vise sig, at arbejdsgivere uden overenskomst i stigende omfang skulle vælge at benytte østarbejdere med løntryk til følge, vil de faglige organisationer kunne reagere i henhold til de muligheder, der findes inden for det fagretslige system, dvs. ved iværksættelse af kollektive kampskridt med henblik på at indgå overenskomst«. Som et supplement hertil vil regeringen ifølge notatet »følge lønudviklingen på arbejdsmarkedet og vil – såfremt der sker markante ændringer i lønstrukturen – kunne gøre brug af sikkerheds-

mekanismen inden for de regler, der gælder for overgangsperioden for de nye medlemslande«.

Forslagsstillerne finder det meget risikabelt, at regeringen – og den tidligere socialdemokratiske ledede regering – har tøvet så længe med at kulegrave problematikken. Det er yderst risikabelt først at beslutte udvidelsen og så derefter drøfte konsekvenserne. Det er altid for sent at trække i nødbremsen, når ulykken er sket og har forvoldt uoprettelige skader. Ifølge regeringens notat vil »sikkerhedsmekanismen« i en syv-årig overgangsperiode give »mulighed for at stoppe for arbejdstilladelser til borgere fra de kommende EU-lande, hvis udvidelsen medfører en væsentlig øget ledighed i visse brancher eller regioner«. Den såkaldte »sikkerhedsmekanismen«, der henvises til, er imidlertid ikke en veldefineret regel, som den danske befolkning, arbejdsmarkedets parter og Folketinget har haft lejlighed til at diskutere, men er på nuværende stadiet endnu kun et forhandlingsemne, der ifølge regeringen vil blive indskrevet i den kommende tiltrædelsestrakt med de nye EU-lande.

Forslagsstillerne har den 20. oktober 2002 sagt nej til regeringens udspil til udvidelsesforhandlingerne, fordi Danmark ikke har forlangt indskrevet en overgangsordning for Danmarks vedkommende på 7 år, før arbejdskraften kan bevæge sig frit.⁸⁾

Forslagsstillerne mener i modsætning til regeringen, at der skal øjeblikkelige og meget mere effektive skridt til – end nedsættelse af et embedsmandsudvalg – for at beskytte det danske arbejdsmarked og vores velfærdssamfund. Forslagsstillerne mener heller ikke, at en kommende »sikkerhedsmekanismen« er nogen effektiv beskyttelse af det danske arbejdsmarked.

Derfor fremsættes dette beslutningsforslag, der – når det er vedtaget – vil pålægge regeringen en klar forpligtelse til at tåne rent flag over for de andre EU-lande og kræve en effektiv syvårig overgangsordning, der hindrer den udenlandske arbejdskraft i at kunne søge hertil fra dag 1 efter udvidelsen.

Med beslutningsforslaget begrænser Danmark således risikoen for ukontrollabel tilstrømning af østeuropæisk arbejdskraft, der ellers kan komme hertil som løntrykkere og måske bruge de danske sociale ordninger på en – fra dansk side – uønsket og utilsigtet måde.

4. Økonomiske nøgletal for ansøgerlandene og sammenligningstal

I det følgende vises en række tabeller, der indeholder relevante økonomiske nøgletal for ansøgerlandene. Tallene dækker hvert af de ti ansøgerlande, som kan forventes optaget i 2004. Desuden er vist de gennemsnitlige tal for de ti⁹⁾ lande, der efter planen for-